№ 270

BREDASCHE Staat-, Letterkundige Nieuws-

1831.

COURANT, Vetenschappelijk en Blad.

Dingsdag den 13 *December*

NEDERLAND.

Breda, den 12den December.

Eergisteren, den 10den dezer heeft de tweede kamer der Staten-Generaal eene openbare zitting gehouden, waarin is ingekomen eene koninklijke boodschap, ten geleide van een ontwerp van wet, waarvan wij hier de voornaamste inhoud laten volgen:

Wij WILLEM, enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de wetten van den 3den november 1830, ter beteugeling van schadelijke woelingen en bedrijven van kwaligezinden, en van den 1sten december daaraanvolgende, omtrent de beregting van de misdaden, bij eerstgenoemde wet voorzien, achtervolgens hetgeen in art. 5 der eerstgenoemde en in art. 6 der laatstgenoemde wet is vastgesteld, zullen vervallen, indien zij niet voor den 1sten januarij 1832 zijn vernieuwd;

Dat ondertusschen de omstandigheden, onder welke die wetten zijn afgekondigd, nog niet hebben opgehouden, en mitsdien de vernieuwing derzelve alsnog noodzakelijk is;

Zoo is het enz., dat wij goedgevonden hebben te bepalen:

Art. 1. De wetten van den 3den november 1830 (staatsblad n° 75), en van den 1sten december 1830 (staatsblad n° 86), worden bij deze vernieuwd, en zullen blijven in volle kracht tot den 1sten januarij 1835.

2. Wij behouden Ons voor om gemelde wetten buiten werking te stellen, indien de omstandigheden zulks voor den 1sten januarij 1832 mogten veroorloven.

3. De tegenwoordige wet zal van kracht zijn, te rekenen van den 1sten januarij 1832.

Lasten en bevelen, enz.

Het geheele overige gedeelte der zitting is met het aanhooren van rapporten op onderscheiden petitien gewijd geweest.

— In den laten avond van den 10den hebben HH. KK. HH. Prins en Prinses *Albert* van Pruissen, na een verblijf van vier maanden 's Gravenhage weder verlaten om naar Berlijn terug te keeren.

Eergisteren morgen (zaturdag) circa 11 uren is Z. K. H. den Veldmaarschalk met Zijner Majesteits stoomjagt van Rotterdam in het Hoofdkwartier te 's Bosch gearriveerd. Gisteren heeft Hoogstdezelve een uitstap naar Nijmegen gedaan, waarvan Z. K. H. dienzelfden dag is geretourneerd. Z. K. H. Prins *Frederik* wordt heden (maandag) te 's Bosch terug verwacht.

— Uit 's Bosch vernemt men, dat de schutterij van Breda, en die van Bergen-op-Zoom, hare vereeniging met de Bossche schutterij tot een bataillon bewerkstelligd heeft; de manschappen dezer, op derscheiden plaatsen, door één geest gedreven, hebben zich verbroederd en aaneen gesloten; allen zijn verlangend om van deze hunne gezindheid te doen blijken, als bereid zijnde om voor het welzijn van den dierbaren geboortegrond en den geliefden Koning, voor beider eer en belang, alles, dus *noods* het leven veil te hebben, en alzoo te toonen, dat de geest die de Noord-Brabandsche schutterijen bezielt één is met die van alle overige provincien, welke het oude Vaderland der Noord-Nederlandsche gewesten uitmaken.

Wij deelen 't volgende mede uit eenen brief, te 's Hertogenbosch geschreven:

" Hier zijnde, werd mij de gelegenheid verschaft om den Nederlandschen kunstschilder *C. Kruseman* en zijne werkplaats te bezoeken. Vroeger schreef ik u, dat die kunstenaar, sedert eenigen tijd, zich bezig hondt met het voltrekken der schets en het verzamelen van bouwstoffen tot het schilderen van een groot tafereel, aan de zaak des Vaderlands geheel en al toegewijd, zoo wat betreft het onderwerp zelve, als, met een woord, de gansche schilderij, die den dapperen Kroonprins, onzen Veldmaarschalk, door *Kruseman* is opgedragen. Thans mij 't u melden, dat de schets gereed, en de schilder drak en uitsluitend werkzaam is met naar 't leven te teekenen al de uitstekende personen, die op het doek zullen worden voorgesteld, bij het door hem verkozen en behandeld geschiedenis punt, de kwetting aanstonds van *Oranje's* strijdpaard, bij Beutersem, en de aanbieding van zijn paard aan prins *Willem* door den kommandant van 't hoofdkwartier, den heer majoor *Hoyel*. Meer dan dertig portretten zijn gereed, om in het tafereel, te worden overgenomen, dat dertig ellen breed, en naar evenredigheid hoog wezen zal. Al deze afbeeldingen kenmerken in de schets reeds den meester, die in het moreel zijner personaadjen zoo bijzonder gelukkig heeft weten in te dringen, dat de gelijkenis onverbeterbaar, ja volkomen treffend is. Vooral munten de Koninklijke broeders uit, en van *Oranje* mag men zeggen: *micat inter omnes!* (1) Geen wonder, die 't penseel hanteert als een *Kruseman*, moet den held van Hasselt en Leuven wel in beeldtenis weten te doen leven. Hij maakt het middenpunt des tafereels uit, staande te voet en bloothoofds, met de teugels van het steigerend oorlogros, verwoed en schuimbekkend door de bekomen voetwonde, rustig in de regterhand gevat. Prins *Frederik*, de bezorgdheid op 't gelaat, snelt toe; doch de oogopslag van *Oranje* boezemt den beminden broeder de kalmte weder in; de majoor *Hoyel*, ter regterzijde van den aanschouwer, met zijn paard aan den toom, in ijl nederende, drukt met geheel zijne houding uit, hetgeen hij gaat verrigten. Het heuvelachtig landschap, lang na den strijd, door den schilder-zelve op de eigenlijke plaats geschetst, levert een schoon en vertrekend gezigt op; wat aangaat de achtergrond, — terwijl de voorgrond uitstrekt vervuld is door de woeling van 't oogenblik. Links van de schilderij ziet men het Oranje-vaandel der 17de afdeeling in victorie hoog wapperen, en een Belgischen blaauwkiel met de oproer-leus in het stof bijten, onder dat intusschen aan die zijde nog gevuurd wordt, en de strijd dapper voortgaat. Regts van het tafereel is eenig geschut met zijne bedieninge geplaatst. Geheel van achter in 't verschiet ontdekt men 's Konings adjudant, den kolonel *Omphal*, die zoo juist dezen beslissenden dag was aangekomen bij 't leger. Een Groninger jager bukt aan de voeten van den Prins van *Oranje*, om de ter aarde gevallen hoed op te beuren. Aan de regterkant van 't gewonde paard staat een oldonnans-lansier gereed, om het weg te leiden. Rond de beide vorstelijke helden ontwaart men al de aanzienlijke hoofd- en andere officieren, die op dat oogenblik werkzaam deel namen aan den heiligen strijd, en door den schilder, in eene *licencia pictoria* (schilderlijke vrijheid), om te meer belang in te boezemen, hier vereenigd zijn: de generals *Constant de Rebecque*, *Trip* en *Meijer*; de kolonels *List*, *Wakkirch*; de luit.-kolonels *Nepveu*, *Stirum*, *van den Bosch*, *de Ceva*, *van Tuyll*; de majoors *de Man*, *Gey*, *de Ficquelmont*; de kapiteins *van den Bosch*, *du Chastel*; de luitenants *Goltz*, *van der Duyn*, *van Rijneveld*, *Constant*; de intendants *van de Capellen*, kapitein *Rookmaker*; en andere.

" Zulk een tafereel te malen, vordert voorzeker meer dan een jaar arbeids en onbeschrijflijk veel talenten; *Kruseman* brengt alzoo, als kunstenaar, waarlijk een belangrijk offer aan de zaak des vaderlands, en geen wonder dus, dat het Zijne Majesteit heeft kunnen behagen, den reeds beroemden jongeling, die blijken dat in zijne familie-betrekkingen, als zoon en broeder, door die hem kennen op hoogen prijs geschat wordt, onderdaags het ridderteeken van den Nederlandschen Leeuw toe te kennen.

" Ik meen u met de mededeeling van een en ander een dienst te zullen hebben gedaan." — enz. enz.

— Morgen of overmorgen zal, naar men verneemt, de minister van binnenlandsche zaken nogmaals met [illegible] de Staten-Generaal doen.

— Zie hier de aanspraak van den maire van Lyon aan den hertog van Orleans, bij deszelfs intrede:

Monseigneur!

" Nog naauwlijks een jaar geleden, weergalmden [illegible] lijkheid en liefde van alle kanten bij uwe nadering

(1) Hij schittert uit boven allen.

» Onze gevoelens zijn verre van veranderd te wezen, en intusschen is de droefheid op ons aangezigt te lezen; smart overstelpt onze harten. Groote hemel, welk een onderscheid! Uwe Koninkl. Hoogh. bezocht, een jaar geleden, eene stad, zuiver van onschuld, maagd van alle misslagen! Uwe Hoogh. stond haar de zoetste aller beloningen toe. Heden geleid eene voorbeschikte zoeze welwillendheid u in eene misdadige stad en wij hebben u niets anders aan te bieden, dan tranen van berouw en de hulde eener diepe erkentenis.

» Wij zullen U. K. H. niet weder tot feesten geleiden, welke onder ons niet meer bestaan kunnen; gij zult deze nationale garde, eertijds onze hoogmoed, niet meer komen bewonderen. Zij is ontbonden, en, hetgeen de straf nog grootelijks verzwaart, is dat niemand hier de toepassing er van durft afleiden.

» Mogt U. K. H. echter aan de regering [illegible] veroorloven, om de geheele uitgestrektheid der schuld niet al een op zich te laden; het is waar, dat een gedeelte der bevolking de wetten hevig verkracht heeft, dat een ander gedeelte dezelve niet heeft weten te handhaven, maar een derde gedeelte heeft echter te rijkelijk, doch tevens vruchteloos, zijn bloed gestort, om dezelve in stand te houden. Het is waar, dat eene verdoolde menigte, door gebrek aan onderwinding, in den misdadigsten aller aanslagen medegesleept is geworden; maar zij heeft, weldra een afgrijzen er van bekomen hebbende, de behoefte tot de orde gevoeld en die van zelf hersteld.

» De daden zullen luide spreken, Monseigneur, zij zullen de ware misdadigers aanwijzen en wij behouden de hoop, dat zij elders dan onder ons zullen gevonden worden.

De prins heeft geantwoord:

» Mijn Heer de Maire,

» Ik kan niet genoegzaam zeggen van welke droefheid mijn hart doordrongen is, bij het thans weder binnen treden in de tweede stad des koningrijks, na de bloedige wanorden en de misdadige uitersten, waarvan zij het tooneel en het slagtoffer is geweest. Ik herinner mij, een jaar geleden, de Lyonesche bevolking de levendigste gevoelens van liefde tot de orde, en van gehechtheid aan de instellingen en aan het gouvernement, dat de revolutie van juij in Frankrijk gegrondvest heeft. Dit herdenken, de hoop, dat deze gevoelens niet uitgewischt zijn, zijn banden, die mij voor altoos aan de stad Lyon zullen verbinden en mij hebben doen besluiten, om, op de eerste tijding der onlusten, die haar geteisterd hebben, alles te verlaten, om dit storten van fransch bloed, dat ik onophoudelijk zal beweenen, te doen ophouden. Ik wil ook, met overleg van den doorluchtigen maarschalk, die mij vergezeld, met alle mijne krachten bijdragen, om de wettige orde te herstellen, dáár waar zij opgehouden had te bestaan, en het gezag der wetten te doen eerbiedigen, welk een gedeelte der bevolking geweldadig miskend heeft, doch dat een ander gedeelte zoo dapper heeft weten te verdedigen. Zoodanig zijn de gevoelens, die mij bezielen, ik ben gekomen, niet om misdadigers op te sporen, dit is de pligt der geregtigheid, maar om als bevrediger, maar om verdoolde Franschen te herinneren wat hunne pligten zijn, en ook, ik durf het zeggen, welk hun wezenlijk belang is. Deze taak is thans vervuld en ik begin eene andere, voor mijn hart vrij aangenamer, die namelijk van alle mogelijke verligting aan het lot der arbeidende volksklassen van Lyon toe te brengen, eene taak, waarmede mijn vader mij gelast heeft, mij zorgvuldig bezig te houden.

» Mogt zij, uit het vreesselijk voorbeeld, dat zij voor oogen heeft, begrijpen, dat zij alleen hare welvaart kan vinden in de bescherming, welke de wet verleent aan hen, die dezelve eerbiedigen! Door opregt berouw, door eene onvoorwaardelijke onderwerping, kan de bevolking dezer nijvere stad mij in staat stellen, om haar de gevoelens te doen blijken niet alleen van een goed Franschman, van een aan zijn land en aan onze instellingen gehecht burger, maar ook nog van een goed Lyoneesch ingezeten."

— De Parijsche dagbladen van den 8sten behelzen weinig belangrijks: de hertog van Orleans wordt tegen den 10den te Parijs verwacht; de generaal *Romarino* is te straatsburg aangekomen; de heer *Decares* is benoemd tot rapporteur der commissie, belast met het onderzoek der concept-wet wegens het pairschap; de *Moniteur* wederspreekt het berigt van het afstellen van een' chef de bataillon door den hertog van Orleans; daar hebben, in onderscheiden departementen, ter zake van het voorgevallene te Lyon, arrestatien plaats gehad.

BELGIE

Brussel, den 10den December.

De president kondigde de afgevaardigden, in huane zitting van gisteren den 9den aan, dat de heer *Gérard Legrelle* een onbepaald verlof bekomen heeft; deze heer is burgemeester van Antwerpen, moet aldaar zijne ambtsbezigheden waarnemen, den regerings-raad presideren en de gezondheids-dienst tegen de cholera organiseren.

Ch. Vilain XIIII bragt klagten in wegens het laat bijeenkomen der leden; de vergadering, zeide hij, wordt tegen den middag beschreven; een kwartier-uurs later moet, volgens het reglement, het appel eigenaal geschieden; heden was was zulks ten deze nog niet geschied, zoo dat de leden, die op hunnen tijd waren, drie kwartier-uurs of bij het uur moeten wachten.

Deze zullen maatregelen worden genomen, om op deze klagten van den heer *Vilain* regt te doen.

De minister van binnenlandsche zaken berigt de kamer, dat de eharisseurs-generaal te Mechelen besloten hebben, dat er, op den laatsten der lopende maand, in alle de kerken een *Te Deum* zal worden gezongen, zoo om het sluiten van het traktaat, als om den geboortedag des konings te vieren. De minister kondigt tevens aan, dat hij de autoriteiten heeft uitgenoodigd, om bij deze plegtigheid tegenwoordig te zijn en laat aan de kamer ter beslissing over, of zij die plegtigheid en corps of bij eene deputatie wil bijwonen.

Hierop zeide de heer *Julien*: Wij hebben nog tijds genoeg, om de Voorzienigheid te danken; mij dunkt, wij moesten wachten tot dat het traktaat door alle de partijen geteekend en geratificeerd was, en dewijl er nog tijd met de plegtigheid is, zouden wij best doen, met daaromtrent voor als nog niets te beslissen.

De heer *Ch. Vilain XIIII*: Een dienaar der Godsdienst berigt den minister van binnenlandsche zaken, dat hij een *Te Deum* zal doen zingen; deze minister maakt dit berigt aan de kamer bekend, die vrij zijn van deze plegtigheid bij te wonen al of niet; de brief van den minister moet louter voor kennisgeving worden aangenomen en de kamer kan niets beslissen; indien een harer leden geen voorstel deswege doet.

De heer *Poschet* wilde, dat er eene deputatie naar het *Te Deum* zou gezonden worden; het voorstel van den heer *Seron*, om deze voordragt van den heer *Poschet* naar de afdeelingen te verzenden, wekte bijzonder den lachlust der vergadering.

De heer *de Theux*, minister van binnenlandsche zaken, vond dat het niet bijwonen van het *Te Deum* onbetamelijk was.

De heer *Poschet* merkte daarbij aan, dat, wilde men dan niet naar het *Te Deum* gaan wegens den vrede, men ten minste hetzelve ter oorzaak van 's Konings verjaardag moest bijwonen. Hij zou tot dat einde een voorstel in forma doen.

De president deelde de vergadering mede, dat bij hem ingekomen was eene petitie *sans chagrin* (zonder verdriet) geteekend, welke, van het begin tot het einde, niets dan ironie inhield. Hij vroeg de vergadering of zij deze petitie gelezen en in handen der commissie gesteld wilde hebben. Sommige leden riepen ja! ja! anderen verscheur ze maar! daar werd niets beslist.

Het overige dezer zitting, welke tot bij vier ure geduurd heeft, is geheel aan het aanhoren van rapporten of petitien gewijd geweest.

Ook in de zitting van den senaat van denzelfden dag is lang over de boodschap van den minister van binnenlandsche zaken wegens het *Te Deum* gedelibereerd en besloten, eene commissie te benoemen, om te onderzoeken wat in dit geval wel het betamelijkste wezen zou. De senaat zette vervolgens hare deliberatien over het concept wegens den uitvoer van wapenen voort (*zie ons gorig nommer*); eerst in de volgende zitting zal het besluit vallen.

— Men verzekert ons, dat ons gouvernement zich ernstig bezig houdt met het leggen der grondslagen van een traktaat van koophandel met Frankrijk. De minister van finantien zal onverwijld een ontwerp van wet over een nieuw stelsel van douanen aan de kamers voorleggen.

— De prefect van het departement du Rhone, de *Bouvier Dumolard*, is naar Parijs opontboden, om verantwoording te doen van zijn gedrag, tijdens de onlusten te Lyon gehouden.

— De terugkomst van den heer *Ooy* van Londen is veroorzaakt door het overlijden zijns vaders, de baron *Ooy van Zaamstad*, zoo dat het publiek nog geenszins onderrigt is hoe verre hij met de negotiatie te Londen gevorderd is.

— De gezant der vereenigde staten van Noord-Amerika in Holland heeft, namens zijn gouvernement, openingen aan het belgisch ministerie gedaan, ten einde de grondslagen te weten, op welke het belgisch gouvernement genegen zijn zou, een traktaat van koophandel met de Vereenigde Staten te sluiten (?!). De heer *van Bulow*, pruissisch gezant bij de conferentie te Londen, heeft dezelfde openingen aan onzen gezant aldaar gedaan.

Van den 11den December.

In de zitting van gisteren is opgemeld voorstel van den heer *Poschet* gelezen; hetzelve luidde als volgt:

» Ik stel de kamer voor, om eene deputatie te zenden, ten einde een *te Deum* bij te wonen, hetwelk, op den 16der dezer, bij gelegenheid van het sluiten van den vrede en van den verjaardag des konings, zal worden gehouden."

Na eenige discussien over dit voorstel, besloot de vergadering op voordragt van den heer *H. de Brouckere*, den minister van binnenlandsche zaken te verzoeken, haar bij ontvangst van zijnen brief kennis te geven en hem tevens te berigten, dat er, op den dag van het *te Deum* geene openbare zitting zouden zijn vóór dat de plegtigheid was geëindigd, en dat alzoo ieder der leden vrijheid hebben zou, om zich voor zijn persoon derwaarts te begeven.

Na het lezen van eene petitie, over het afdanken van het bataillon vrij-schutters, welke tot eenige discussien aanleiding gaf en waarover de verdere beraadslagingen op vrijdag na het *te Deum* bepaald worden, werd het voorstel van den heer *Zoude* over eene vermindering in het tarief van de inkomende regten op het ijzer, ter tafel gebragt, eenige daarin gebragte amendementen, alsmede de twee eerste artikelen werden aangenomen, waarna de verdere discussien, niet zonder bevreemding in de vergadering totm aandag werden uitgesteld.

De heer *Engler* heeft eindelijk in de vergadering van den senaat van gisteren, den eed afgelegd en zitting genomen. In die vergadering is, na het aannemen van zeker voorstel houdende eenige veranderingen in het reglement van orde, mede over het bijwonen van het *te Deum* gedelibereerd en na lange discussien, welke wij aangezien het geringe belang der kwestie, niet zullen volgen, maar ten slotte waarvan besloten is tot het benoemen eener commissie, welke, namens den senaat, van de leden van het bureau en van de twee questors vergezeld, op aanstaanden vrijdag, het *te Deum* zullen bijwonen.

FRANKRIJK.

Parijs, den 8sten December.

— Daar zijn heden geruchten wegens eene, ten minsten gedeeltelijke, verandering in het ministerie in omloop. Men zeide, onder anderen, dat de heer *Dupin*, dewelke, sedert eenigen tijd, van het ministerie afgescheiden scheen, doch naar men verzekert, thans op nieuw een steun van hetzelve zou willen worden, op het punt stond van in het kabinet te treden, waarin de heer *Périer* hem echter niet koelbloedig zou zien zitten, aangezien deze beide heeren, uit hoofde hunner karakters, geene acht dagen zamen kunnen omgaan. Maar het ministerie mag dan gewijzigd worden, zoo lang de heer *Périer* er in is, zal hetzelve het ministerie van den heer *Périer* blijven, en wat is daarvan te verwachten? vraagt *le Courrier Francais*.

— Een onzer dagbladen drukt zich, het verslag der zitting van de kamer der afgevaardigden van gisteren zeer bekortende, uit als volgt: „De afgevaardigden schijnen weinig belang in de deliberatien der kamer te stellen; het publiek volgt daarin de afgevaardigden na, en wij volgen het publiek."

Desniettemin heeft opgemelde kamer, in die zitting een opmerkelijk amendement aangenomen, waarbij alle straf op het valschelijk aannemen van titels van adeldom wordt afgeschaft, zoo dat men zich in het vervolg straffeloos Mijnheer de Markies, mijnheer de graaf van . . . enz. zal kunnen laten noemen.

— De heer *Dumolard*, prefect van de Rhone, is afgezet en de heer *Gasparin*, prefect van het departement de Vaucluse provisioneel in zijne plaats benoemd.

De berigten uit Lyon loopen zeer uiteen. Volgens sommigen heerschte aldaar bij voortduring de grootste kalmte; De zaken waren volkomen op den ouden voet hersteld; de werkplaatsen volkomen aan den gang, en de ontwapening liep met de grootste onderwerping en orde af. Volgens anderen echter volgden de arrestatien aldaar elkander snellijk op; daar waren ettelijke agenten van policie van Parijs aangekomen, welke veel moeite gaven, om eenige werklieden te vatten, die hen aangewezen waren, als aan de jongste gebeurtenissen deel gehad te hebben; een beambte bij de prefectuur was in hechtenis genomen; twee nationale garden waren door eenig werkvolk gewond geworden; te La Croix-Rousse was bijna voor ieder huis een schildwacht geplaatst geweest en waren vele arrestatien gedaan; dat alles had veel gisting in de gemoederen verwekt, zoo dat er reeds een schildwacht dood geslagen was; de inwoners der voorsteden beklaagden zich zeer over de zware inkwartiering, zijnde de soldaten aldaar bij twintig te gelijk bij de burgers ingelegerd, enz., enz.

— Zoo wij wel onderrigt zijn, zullen er onverwijld geregterlijke vervolgingen tegen de Sint-simonieten in het werk gesteld worden; deze maatregel is naar men zegt in den raad van ministers goedgevonden geworden. Men zegt, dat men den Sint-simonieten allen godsdienstig kenmerk zal ontleggen en hen slechts als politieke economisten zal vervolgen.

— Het gerucht liep ter beurze, dat lord *Grey* van eene zware ongesteldheid aangetast was.

— De fondsen stonden ter beurze van den 7den: de 5 pCt. à kont. 95,90, op tijd 96,30; de 3 pCt. à kont. 67,90, op tijd 68,05; de Napelsche renten, kont. 78, op tijd 78,50.

Men heeft zich ter beurze van den zelfden dag (7 Dec.) met de leening van het Pausselijk bestuur begonnen bezig te houden. Het huis *Rothschild* heeft dezelve tegen den koers van 70 francs beginnen uit te geven en reeds werd er ¼ à 4½ pCt. op gewonnen. Deze nieuwe fondsen, welke door de kapitalisten schijnen gezocht te zullen worden, hebben aanleiding tot veel koopen en verkoopen gegeven en ondertusschen toegebragt tot den weinigen handel, welke in de Fransche fondsen gedaan is.

— Heden (8) stonden de 5 pCt. kont. 96,50, op tijd 96,85; de 3 pCt. kont. 68,40, op tijd 68,60; de Napelsche renten 78,60 kont. en 79,00 op tijd.

ENGELAND.

Londen, den 6den December.

De aanspraak van Z. M., bij de heropening des parlements op den 6den dezer, gedaan, is van den volgenden inhoud:

Milords en Heeren,

Ik heb u bijeengeroepen, op dat gij, zonder verdere vertraging, de gewigtige zaak weder op zoudt kunnen vatten, welke de tegenwoordige omstandigheden, uwer aandacht aanbevelen, en het doet mij leed, dat ik u ongelegenheid te aandoen, door u tot eene zoo spoedige hervatting van uwen arbeid moet roepen, na eene zoo korte verpozing van rust na den arbeid der laatste zitting.

Ik gevoel, dat het mijn pligt is, u in de eerste plaats een zorgvuldig onderzoek aan te bevelen der maatregelen, welke u zullen worden voorgedragen, ten de in het Lagerhuis daar te stellen beraadslaging. Eene spoedige en voldoende oplossing dier kwestie wordt dag aan dag dringender en noodzakelijker voor de veiligheid van den Staat, de tevredenheid en de welvaart mijns volks.

Diep betreur ik de ellende, welke nog in sommige gedeelten der onder mijn bestuur staande streken heerscht. Het behoud des vredes, zoo bij ons als buitenlands, zal, met bijstand der goddelijke Voorzienigheid het beste en krachtdadigste hulpmiddel daarvan toebrengen. Ik ben van uwe geneigdheid, om alle uitvoerlijke maatregelen aan te nemen, verzekerd, dezelve gij mij steeds van mijnen kant bereid vinden zult, te bevorderen ten einde de oorzaken weg te nemen of te verzachten van het gebrek aan arbeid, dat door de belemmering in den handel en de schorsing der ondernemingen van de nijverheid, welke het gevolg dier belemmering is geweest, is veroorzaakt.

Met groot leedwezen heb ik het aanzijn, in Sunderland, vernomen, van eene ziekte, die, in hare kenteekenen en aard, gelijk schijnt aan die, welke in onderscheiden deelen van Europa geheerscht heeft. Is deze ziekte alhier ontstaan of is zij van buitenlands ingebragt? Ziedaar eene vraag, die met grooten twijfel omwikkeld is. Maar derzelver verderfenis zijn hoe zoo uitgestrekt, noch zoo noodlottig geweest als op het vaste land. Het is niettemin noodzakelijk, om alle voorzorgen tegen eene verdere uitbreiding door ziekte in het werk te stellen en daar zijn te dien einde maatregelen genomen, aanbevolen door de zoodanigen, welke het best in de gelegenheid geweest zijn, om de ziekte na te sporen.

In sommige gedeelten van Ierland heeft zich een systematische tegenstand tegen de betaling der tienden opgedaan, dezelve heeft, in sommige omstandigheden, treurige gevolgen gehad, en een uwer eerste pligten zal zijn, na te sporen of het niet mogelijk is, in de wetten betrekkelijk dat onderwerp, verbeteringen te brengen, welke de noodige bescherming aan de bestaande kerk verleenen, en tevens de tegenwoordig bestaande redenen van klagten verwijderen kunnen.

Maar hier, gelijk bij iedere kwestie betrekkelijk Ierland, is het vóór alles noodzakelijk, de beste middelen te zoeken, om vrede en inwendige rust te zoeken, de eenige grondslagen, welke schijnen te ontbreken, om een, door de Voorzienigheid met zoo veel natuurlijke voordeelen beschonken land tot het hoogste punt van welvaart te voeren.

Het gedrag van het portugeesch gouvernement en de herhaalde knevelarijen, aan welke mijne onderdanen blootgesteld geweest zijn, hebben de hernieuwing mijner diplomatieke betrekkingen met dat koningrijk belet. De toestand van een land, dat zoo lang met het onze door de banden der naauwste alliantie is verbonden geweest, moet noodwendig voor mij een onderwerp van het grootste belang zijn. De terugkomst van den oudsten tak van het doorluchtig huis van Bragança in Europa en de gevaren eener betwiste troons-opvolging verderen mijne waakzaamste aandacht op de gebeurtenissen, ten gevolge van welke, niet alleen het behoud van Portugal, maar ook de algemeene belangen van Europa gekrenkt zouden kunnen worden.

De schikking, welke ik u, bij het einde der laatste zitting, aankondigde, betreffende de scheiding tusschen Holland en België, is van een traktaat tusschen de vijf mogendheden en den koning van België gevolgd geworden. Ik heb gelast, dat dit traktaat u zou worden voorgelegd, zoodra de ratificatien zullen zijn uitgewisseld.

Een dergelijk traktaat is door den koning der Nederlanden nog niet aangenomen, maar ik geloof, dat het tijdstip niet verre meer af is, waarop deze souverein de noodzakelijkheid zal inzien, om toe te treden tot eene schikking, tot welke de gevolmagtigden der mogendheden eenstemmig hebben medegewerkt en die met de naauwkeurigste en onpartijdigste zorgvuldigheid voor alle belangen, welke daarbij in het spel kwamen, is opgesteld.

» Ik heb het genoegen, u te berigten, dat ik met den Koning der Franschen eene conventie heb gesloten, die op mijn bevel aan u zal worden voorgelegd; het doel daarvan is de werkdadige onderdrukking van den afrikaanschen slavenhandel. Deze conventie, de concessie van wederkeerige regten, op bijzondere breedtens- en punten uit te oefenen, tot grondslag hebbende, zal, zoo ik vertrouw, de scheepmagt der beide landen in staat stellen, om, door vereenigde pogingen, een doel te bereiken, dat door hen als van zoo veel gewigt voor de belangen der menschheid wordt ondervonden.

» Den toestand van Europa, over het geheel, beschouwende, de

door mij van vreemde Mogendheden ontvangen vriendschaps-verzekeringen, en de tusschen mij en mijne Geallieerden bestaande eenheid, bezeemen mij eene gegronde hoop in, dat de vrede niet zal verbroken worden.

» *Heeren van de Kamer der Gemeenten!*

» Ik heb bevolen, dat de begrootingen voor het volgende jaar zouden worden opgemaakt, en zullen dezelve ter gepaster tijd aan u worden voorgelegd.

» Ik zal zorg dragen, dat zij met inachtneming der strengste spaarzaamheid worden uitgetrokken, en op uwe wijsheid en vaderlandsliefde vertrouw ik in het toekennen van zulken onderstand, als tot de publieke dienstvoering mag noodig geoordeeld worden.

» *Mijlords en Heeren!*

» De in de stad Bristol en op eenige andere plaatsen voorgevallen tooneelen van geweld en oproer hebben mij de grievendste droefheid veroorzaakt. Het gezag der wetten moet gehandhaafd worden, in de bestraffing dier wandaden, waardoor zulk eene groote verwarring van eigendom en zulk een diepgewortelend verlies van menschen leven is te weeg gebragt. Ik vind mij gedrongen, uwe aandacht te vestigen op de beste middelen ter verbetering der municipale politie des koningrijks, ten einde de openbare rust krachtdadiger tegen dergelijke ongeregeldheden beveiligd worde.

» Oprechtelijk aan onze vrije constitutie gehecht zijnde, zoo kan ik niemes goedkeuren eenige bemoeijende tusschenkomst in de wettige uitoefening van die regten, welke aan mijn volk de privilegien, en mijne grieven te behandelen en kenneljk te maken, waarborgen; terwijl ik dus al die regten eerbiedig, is het echter tevens mijn pligt, om combinatien, onder welk voorgeven ook, te beletten, die, in hun voorkomen en strekking, onbestaanbaar zijn met alle regelmatige gouvernementen, en even strijdig met den geest als met de bepalingen der wet; en ik weet, dat ik niet te vergeefs tot mijne getrouwe onderdanen zal spreken, ten einde mij in mijn vast besluit behulpzaam te wezen, om alle onwettige gedragingen, door welke de vrede en veiligheid mijner staten zouden worden in gevaar gebragt, te onderdrukken.

HET STAATKUNDIG BELANG.

Waarheen, gevloekt belang! waarheen
Rigt gij met sneller spoed uw schreên,
Dan ongetreden kronkelpaden;
Vermomd, in vromen schijn gehuld,
En bevende onder 't vigt der schuld,
Van uwe onzielbre euveldaden.

Reeds hebt in 's aardrijks uchtendstond,
Door list bij list, en vond bij vond
U in der lauwerkrans gedoken,
En schoon ook de arglooze op een rots
Kon sluimren, zonder 't golfgeklots,
Nog nooit hield gij het oog gesloten.

Waar 't zuiden zich met rozen kranst,
Of 't ruwe Noord, in ijs verschanst,
Getuigt van zwange winterwagen,
Gebrandmerkt staat aan beider strand
Uw naam, door plundring, moord en brand,
En tranen van uw zegewagen. (vaart,
Nu kruipt ge in 't duister door de
In statie met ter hofstee in,
Om daar op 't zachtgespreide kussen,
Wie eerlijk denkt en handlen doet,
Met een vervloeken, *Judas*-groet,
Of zoet gevleí in slaap te sussen.

Dan wat ge weden duiten zwaard,
En dreigt als *waanzin* heet daar aard
En oud-hanklijk in uw regten;
Straks durft ge in schijn van christendeugd
Door woorden vol van duivelenzin, (min,
Het hoogstregtvaardig plat bedeelen.

Ga voort, ga voort gedoemd belang!
Ziet mijden uit van list en dwang;
Verbleek uwe eeden en verbonden;
Zoover strijden weegt uw Erdin,
Ura rest ge zijn paleis op puin,
Van 't zedeloos hemeltergend Londen.

Maar hij, de Alziende kent uw werk,
En weegt zijn vonnis naar uw merk,
Te dikwijlen op uw handelingen,
Hij wenkt slechts de eeuwige Opperheer,
Dan stort uw troon vergruisd ter neêr
Of waant ge ook 's Hoogsten magt te (dwingen?

Heeds rookt het uitgeberst van bloed,
Tot hemels vuurverwoed,
Verwaten *Albion* verheven,
En hebt ge 's Hemels duodsgeweerd
Niet in 't geloei des storms gehoord,
Als spottend met uw magt en vloten?

Ja 't zwaard, dat ge elders stookt en voedt,
Wierp in uw steden spraak en gloed,
Ontdeed uw hechtste pijlers kraken;
En de oceaan, die u omsluit,
Blusscht de opgevaren vlam niet uit,
Maar dreigt ook met gesperde kaken.

En werd de bange kreet van moord
Aan *Erebus* geplengd, gehoord
Op St. Helena's dorre stranden,
Vraagt uit daar nog op 's moordnaars graf
Der bleeke schim vergelding af,
In 't hoogverbolgen golvenbranden?

Wee, Frankrijk! Frankrijk! dubbel wee
Spelt u dan ieder golf der zee,
Die statik aanrolt op uw kusten;
Daar 's lands kronijk op ieder blad,
U meunt de weg en bakermat
Van gruwelvond en helsche lusten.

Of zou een stad in misdaan grijs,
Zou 't Godverzakende Parijs,
Niet ondergaan in 's dadrijks kolken,
Nu dagelijks meerder gruwlen sticht
Dan Frankrijk weldaan heeft verrigt,
Sints 't opstad in den rei der volken?

Doch 'k zwijg.... U is de wrake ô God
En driewerf heilig ons 't gebod,
Gegeven van Uw hoogen zetel,
Wank in te dringen in uw raad,
Te vragen wie daar schuldig staat
In Uw gedenkboek, — waar vermetel!

Wij knielen, eeuwige Opperheer,
In boetmoed aan de alteren neêr,
Waar onze vadren nederbogen,
En heffen 't hart naar U omhoog
En smeeken met een traan in 't oog
Zoo vurig wij maar smeeken mogen,

Gun ons na 't leven pligtbetoon,
Het stadlijk wentlrenten door Uw Zoon,
Dat ge ons als altijd zult bewaken
In de erve die Uw hand ons gaf;
Tot we een stadsche zij van 't graf,
U loven boven sterredaken!

F. H.

MERKWAARDIGHEDEN uit alle bekende landen van EUROPA, AZIE, AFRIKA en AMERIKA,

voor hen die, tot eene leerzame uitspanning, in het hoekje van den haard, door vreemde landen willen reizen. Naar de 5e Engelsche uitgave van DR. A. CLAYTON, voor Nederlanders bewerkt, door L. BLIJKER Jz., met 366 platen en 2 kaarten. Te Amsterdam bij G. J. A. BEIJERINCK. De prijs is in 4 kartonnen banden f 12. Elk deeltje apart f 3.

Deze Boekdeeltjes zijn opzettelijk tot een aangenaam tijdkortend onderrigt voor jonge te huis blijvende reizigers geschreven, en verschaffen hun een uitmuntend en, voor hunne jaren volkomen bevattelijk, Overzigt der Staatkundige en Burgerlijke Aardrijksbeschrijving van schier alle landen der wereld, het geheele werkje is doormengd met Anecdoten van personen en plaatsen, zoodat het niet falen kan of de belangstelling den jeugdige lezers wordt op elke bladzijde meer en meer opgewekt, terwijl elk stukje hun ook eene nuttige les mededeelt. De verschillende zeden en gebruiken van afgelegene volkeren zijn altijd een aangenaam onderwerp, en de onnavolgbare levendige voordragt van den auteur boeijen de aandacht bij uitnemendheid.

AMORTISATIE SYNDICAAT.

De Agent van het Domein te *Breda*, M. SMITS, zal op Zaturdag den 24sten December 1831, 's morgens om 10 ure, ten huize en herberge van W. KNAAP, in het *Huis ten Dijk* onder *Raamsdonk*, ten overstaan van den Heere Burgemeester der Gemeente *Raamsdonk*, publiek Verkoopen:

39 Kavelen WILLIGEN en andere BOOMEN, staande aan weerskanten van de Groote Weg der 1e klasse no. 3, gedeelte van *Steenwijk* tot *Raamsdonk*; breeder bij billetten omschreven.

Nadere informatien zijn te bekomen zoo ten kantore van den Agent voornoemd, als bij den Dominale Plantaadjemeester, A. H. VAN OPSTAL te *Ginneken*.

Breda, den 6den December 1831.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

*** P. MEIJER WARNARS te *Amsterdam* geeft uit en heeft alom verzonden:

I. NEDERLANDSCHE LEGENDEN, in rijm gebragt door Mrs. J. da Costa, Mr. P. J. Hasebroek, Mr. J. van Lennep, Mr. J. J. L. ten Kate, Mr. J. Bilderdijk, Mr. J. Kneppelhout, Mr. J. van Lennep en Mr. P. J. Uilenbroek, inhoudende *de Strijd met Kluisdeven*, 1ste deel, f 5:6.

II. J. VAN OOSTERWIJK BRUYN, VADERLANDSCHE ZANGTOONEN bij den Veldtogt in België Augustus 1831. à 50 Cents.

*** Bij J. RÖMELING II te *Groningen* is van de pers gekomen en mede bij W. BRAVE Jr. te *Amsterdam* en alom te bekomen:

I. Iets over de *Wetten op de Uitoefening* van de GENEESHEEL- en VERLOSKUNDE, naar aanleiding van hetgeen daaromtrent door eene Commissie, welke in den jare 1828 te *'s Hertogenbosch* vergaderd is geweest, is voorgesteld, alsmede van de Vlugtige Bedenkingen door den Ridder J. R. L. DE KIRCKHOFF aan den Koning aangeboden, door B. EEKMA, Med. Doct. te *Hogezand*. De prijs is f 1,25.

II. HANDBOEKJE VOOR DE JEUGD, of Aanwijzing om zich in de Zamenleving welvoegelijk te gedragen, inhoudende: Voorbeelden van Mondelijke en Schriftelijke Gelukwenschingen, Beleefdheden, Noodigingen, Aanbevelingen, Verzoeken, Verschooningen enz. bij allerlei gelegenheden, met de daarop passende Antwoorden, voorts Regelen, volgens welke men zich in een Gezelschap, in de Kerk, op Bals, Concerten, aan Tafel en jegens aanzienlijke Personen, moet gedragen, en wat men ten aanzien zijner Woning, Kleeding, Houding, Spraak en Manieren moet in acht nemen. 2e druk. De prijs is 90 Cts.

*** Bij den Boekhandelaar K. VAN HULST, te *Kampen* is van de Pers gekomen en alom verzonden:

I. KELBERS, Opvoedkundig naar den Bijbel met aanteekeningen, door J. VAN DER VEEN, 1e Deel. f 1,20.

II. EERSTELINGEN, Belangrijke Verhalen van C. F. en B. VAN DER VELDE, uit het Hoogduitsch, door N. v. B. B. . . . . f 3,00.

III. VERHALEN door ADELAIDE BUCHNER, geb *Kannenglesser*. . . . . f 1,90.

Tevens berigt hij aan H. H. Boekhandelaars, dat hij eene geheel nieuwe *Boekdrukkerij* heeft opgerigt, welke hij zijn aanzien in hun gunstig aandenken aanbeveelt.

*** F. H. VAN DER HEY en Zoon te *Amsterdam*, hebben uitgegeven en aan de Inteekenaren afgeleverd:

W. A. VAN HENGEL, Geschiedenis der Zedelijke en Godsdienstige Beschaving van het hedendaagsche Europa. Eerste Deel. In gr. 8vo. De prijs is, bij Inteekening f 4,80; buiten Inteekening f 5,20.

Op veelvuldig aanzoeken uit verscheidene kanten, zijn bovengemelde Boekhandelaren bereid geworden de Inteekening op dit Werk nogmaals te stellen tot de uitgave van het tweede Deel, zoodat aan degenen, die nog op dit Werk willen inteekenen, het Eerste Deel mede tot den inteekenprijs zal worden afgeleverd; terwijl met het tweede Deel eene Supplement-lijst der Inteekenaren geplaatst worden.

Het Werk is alom verzonden, en dus bij alle Boekhandelaren in dit Rijk gelegenheid tot Inteekening.

Na de Uitgave van het tweede Deel zal de Inteekening onherroepelijk gesloten zijn.

Te BREDA, bij BROESE COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.